

РІШЕННЯ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ ПРО ПРИСУДЖЕННЯ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

Спеціалізована вчена рада Донецького національного університету імені Василя Стуса Міністерства освіти і науки України, м. Вінниця, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» на підставі прилюдного захисту дисертації «Формування конкурентоспроможності робочої сили в системі регулювання ринку праці» за спеціальністю 051 Економіка 27 лютого 2024 року.

Страшко Володимир Ігорович

02 травня 1992 р.

Громадянин України

Освіта вища: у 2014 році закінчив Донецький національний університет за спеціальністю «Менеджмент організацій та адміністрування».

У 2017 р. вступив до аспірантури Інституту підготовки кадрів Державної служби зайнятості за спеціальністю 051 «Економіка». З 30.10.2020р. по 31.08.2023 р. навчався в аспірантурі Полтавського університету економіки і торгівлі, з якого відрахувався за власним бажанням. У грудні 2023 р. поновився до Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Дисертацію виконано у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса Міністерства освіти і науки України, м Вінниця.

Науковий керівник: Костишина Тетяна Адамівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії Полтавського університету економіки і торгівлі.

Здобувач має 10 наукових праць, зокрема: підрозділ у колективній монографії, 5 статей у наукових фахових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, 4 публікації за матеріалами конференцій:

Колективні монографії

1. Страшко В., Кожем'якіна С. Вплив пандемії COVID-19 на конкурентоспроможність робочої сили. *Актуальні аспекти розвитку суб'єктів підприємництва в умовах глобальної економіки: моногр.* / за заг. ред. Т. Гринько. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2021. 416 с. С.161-172. *Особистий внесок здобувача полягає у дослідженні впливу пандемії COVID-19 на конкурентоспроможність робочої сили.*

Статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України

2. Страшко В. І. Дослідження категорії конкурентоспроможності на ринку праці. *Формування ринкових відносин в Україні.* 2020. № 12 (235). С. 158-164. DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.4564247>.

3. Страшко В. І. Механізм підвищення конкурентоспроможності робочої сили в системі регулювання ринку праці. *Економіка і організація управління.* 2022. №3 (47). С. 146-157. DOI: <http://doi.org/10.31558/2307-2318.2022.3.16>.

4. Страшко В. І. Концептуальні положення парадигми формування та регулювання ринку праці. *Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України.* 2022. Вип. 27. С. 35-43. DOI: <http://doi.org/rarrpsu2022.27.035>.

5. Страшко В. І. Стратегічні напрями удосконалення системи освіти в контексті підвищення конкурентоспроможності робочої сили на ринку праці. *Економіка і організація управління.* 2023. №1 (49). С. 170-180. DOI: <http://doi.org/10.31558/2307-2318.2023.1.17>.

6. Страшко В. І. Поведінкові інструменти підвищення конкурентоспроможності робочої сили на ринку праці. *Економіка та суспільство.* 2023. № 51. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2511>. DOI: <http://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-58>.

Публікації за матеріалами конференцій

7. Страшко В. І. Чинники впливу на формування конкурентоспроможної робочої сили в умовах змін. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку соціально-трудових відносин в умовах змін*: матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Полтава, 9-10 вересня 2022 р. / за заг. ред. Т.А. Костишиної, Л.В. Степанової. Полтава: ПУЕТ, 2022. С. 98-101.

8. Страшко В. І. Особливості формування конкурентоспроможності робочої сили в умовах війни. *Проблеми розвитку соціально-економічних систем в національній та глобальній економіці*: праці XXIII Всеукраїнської наукової конференції студентів та молодих вчених, м. Вінниця, 21 квітня 2023 р. Том 1. Ред. кол. Орехова Т.В. та ін. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2023. С. 53-56.

9. Страшко В. І. Аналіз впливу ринку праці України на формування конкурентоспроможності робочої сили в умовах воєнного стану. *Актуальні проблеми економіки, обліку, фінансів і права в Україні та світі*: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, м. Дрогобич, 20 червня 2023 р. Дрогобич: ЦФЕНД, 2023. С. 26-28.

10. Страшко В. І. Сучасні аспекти зарубіжного досвіду формування конкурентоспроможності робочої сили. *Розвиток соціально-трудових відносин та міжкультурної комунікації в умовах змін*: матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції, м. Валенсія, Іспанія, 11-15 вересня 2023 р. / за заг. ред. Т.А. Костишиної, Л.В. Степанової. Полтава: ПУЕТ, 2023. С. 64-68.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради

Дороніна Ольга Анатоліївна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту та поведінкової економіки Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Зауважень немає.

Якимова Наталія Сергіївна, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри менеджменту та поведінкової економіки Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Зауважень немає.

Панченко Ігор Володимирович, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту та поведінкової економіки Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Зауважень немає.

Маршавін Юрій Миколайович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри соціоекономіки та управління персоналом Київського національного університету імені Вадима Гетьмана.

Зауваження:

1. Одним із завдань дисертації автором справедливо було поставлено визначення методологічних основ дослідження системи регулювання ринку праці. Однак, у роботі ця проблема розкрита недостатньо, зокрема у підрозділі 1.1, який присвячений методологічним основам дослідження системи регулювання ринку праці, акцент переважно зроблено на тлумаченні і змісті наукової категорії «ринок праці» (с. 42-43). Автор лише обмежився зауваженням, що питання, пов'язані з формуванням стратегії регулювання ринку праці потребують подальшого дослідження (с.44). Місце і роль конкурентоспроможності робочої сили саме у системі регулювання ринку праці також не знайшли адекватного відображення у підсумкових висновках дисертації.

2. Заслуговує на підтримку прагнення Страшка В.І. провести оцінку конкурентоспроможності робочої сили та її регіональних відмінностей на основі індексного інтегрального методу оцінки із подальшим ранжуванням за регіонами за 6 складовими: демографічною (с.119), освітньо-професійною (с.121), кон'юнктурною (с.122), економічною (с.124), технологічною (с.127), інфраструктурною (с.129). Однак методики розрахунку індексу складових та інтегральної оцінки конкурентоспроможності робочої сили не наведено. Вважаємо, що авторський науковий доробок у цій площині набув би якісного

прирошення за умови таксономічного методу аналізу. Оскільки всі показники складників, що аналізуються, вимірюються у різних одиницях (роки, гривні, рівень освіти, кількість інфраструктурних одиниць і т.п.), доцільно застосувати таксономічний метод, найважливішою перевагою якого є те, що він дає змогу мати справу з однією синтетичною ознакою, а саме інтегральним показником субіндексу кожного складника конкурентоспроможності робочої сили та на цій основі визначити результуючий показник.

3. Автор дисертації обґрунтовано визначив одним із завдань роботи аналіз впливу ринку праці на формування конкурентоспроможності робочої сили, вирішенню якого присвятив підрозділ 2.1. Такий підхід є справедливим, оскільки ситуація і тенденції на ринку праці формують вимоги до якостей робочої сили, на які треба орієнтуватись при підготовці й удосконаленні професійних компетентностей працівників. Водночас, на думку опонента, дисертація значно виграла б за умови приділення уваги не лише аналізу процесів і тенденцій на національному ринку праці в умовах пандемії COVID-19 і російської воєнної агресії, а й на розкритті механізму і важелів впливу ринку праці на формування конкурентоспроможної робочої сили. Це б дозволило краще показати причинно-наслідкові зв'язки між станом ринку праці і конкурентоспроможності робочої сили.

4. У дисертації доцільно наголошено на наявності професійно-кваліфікаційного дисбалансу на вітчизняному ринку праці. При цьому автором обґрунтовано це положення посиланням на дані Державної служби зайнятості. Однак це джерело інформації про попит і пропозицію робочої сили у професійному розрізі не можна вважати надійним, оскільки воно відображає ситуацію лише на зареєстрованому ринку праці на підставі заявок тих шукачів роботи і роботодавців, які звернулися до центрів зайнятості, яких не більше 30-35% фактичної чисельності безробітних і вакантних робочих місць.

Викладене вище розглядаємо не як неолік, а заклик до розширення

методологічного інструментарію при проведенні подальших досліджень професійних, регіональних, вікових асиметрій на ринку праці. На нашу думку, наявні асиметрії можуть бути частково подолані або применшені масштаби їхнього прояву за умови створення в країні цілісної системи прогнозування процесів і тенденцій у сфері зайнятості, зокрема трансформації попиту на професії і компетентності.

5. Страшко В.І. справедливо робить акцент на такій важливій характеристиці конкурентоспроможності робочої сили як її якість (підрозділ 1.2). Серед складників, що характеризують якість робочої сили він визначає низку важливих ознак, зокрема професійні навички працівника та його особисті характеристики: здоров'я, вмотивованість, корпоративність, інноваційність та ін. (с.51). Водночас, на думку опонента, цей прагматично-унітарний підхід не зовсім відповідає сучасним тенденціям на європейському ринку праці. У науковій думці останнім часом знайшла поширення точка зору, відповідно до якої мають значення не лише професійні, а також соціальні і моральні компетентності працівників. Доведено, що з розвитком технологій попит на професії, що вимагають соціальних навичок, зростає набагато швидшими темпами, ніж на інші, оскільки « комп'ютери та роботи не здатні до командної роботи та оперативного реагування на зміни робочих обставин». Вважаємо, що виходячи саме із цих положень і ціннісних орієнтирів, поточних і майбутніх викликів було б доцільним сформулювати вектори трансформації якостей і компетентностей робочої сили і розвитку людського капіталу в Україні.

6. Окремі формулювання, узагальнення і висновки, що містяться в дисертації, потребують більшої коректності і наукової аргументації. Перш за все це стосується аналізу точок зору і концепцій сучасних закордонних і вітчизняних науковців. У підрозділі 1.2 автор інколи просто констатує думки окремих науковців, не роблячи їх критичного аналізу. При оцінці закордонного досвіду формування конкурентоспроможності робочої сили у підрозділі 1.3 не визначено, які конкретно здобутки доцільно використати в

умовах України.

За нашою оцінкою, здобувач не завжди свої думку підтверджує переконливими емпіричними даними. Так, у підрозділі 2.3 він посилається на проведені розрахунки, що дають змогу визначити регіони – лідери за показником конкурентоспроможності робочої сили, однак первинної статистичної інформації, необхідної для розрахунків не наводить.

Петрова Ірина Леонідівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри маркетингу та поведінкової економіки Університету економіки та права КРОК

Зауваження:

1. У тексті роботи (с.45-47), новизні (с.25) та висновках (с.201) автор зазначає, що конкурентоспроможність робочої сили ототожнюється з певною системою властивостей робочої сили, тобто її якістю. Проте, якість – це лише одна зі сторін конкурентоспроможності робочої сили, іншою стороною є її ціннісно-вартісні характеристики. Співвідношення якісних та ціннісно-вартісних характеристик робочої сили в процесі порівняння працівників на індивідуальному рівні, рівні підприємства, держави та міждержавному рівні дозволяє визначити їх конкурентоспроможність.

2. Автор стверджує, що якість робочої сили стає об'єктом угод в ринкових відносинах, с.46, та «якість робочої сили розглядається як об'єкт ринкової угоди за соціально–особистісним та професійним напрямками» (с.201). Однак в реальних трудових контрактах, договорах та угодах об'єктом є види, обсяг та якість наданих трудових послуг або виконаних робіт, тоді як якість робочої сили зазначається у вимогах до неї.

3. У схемі механізму підвищення конкурентоспроможності робочої сили в системі регулювання ринку праці, (с.147), дисертант встановлює мету та функції такого механізму, проте не визначає засобів його дії та показників оцінки їх ефективності.

4. Розробляючи алгоритм визначення стратегічних напрямів

удосконалення системи освіти (с.172-176), було б доцільно визначити, як вони корелюються із Стратегією розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2023 роки, які часові та просторові горизонти охоплюють, які завдання в полі конкурентоспроможності робочої сили та регулювання ринку праці вони вирішують.

5. На с. 192 представлена систематизація поведінкових інструментів підвищення конкурентоспроможності робочої сили на ринку праці, яка б, з нашої точки зору, виграла, якщо б автор вивив критерій систематизації та проаналізував базові моделі поведінки працівників на ринку праці в аспекті їх конкурентоспроможності.

Результати відкритого голосування:

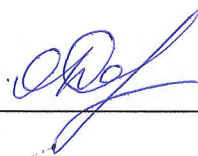
«За» – 5 членів ради

«Проти» – 0 членів ради

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Страшку Володимиру Ігоровичу ступінь доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 Економіка.

Голова разової спеціалізованої

вченої ради

Ольга ДОРОНІНА

